

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

STRUKOVNE ŠKOLE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	15
--	----

II. Gramatika:

	17
--	----

III. Stručni vokabular i civilizacija:

	18
--	----

Ukupni broj bodova:

	50
--	----

Članovi školskog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja: _____

Županija: _____

15. veljače 2023.

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Djelo iz kojeg je preuzet tekst izvorno je arapska medicinska rasprava Ibn Butlana iz Bagdada iz 11. stoljeća. Na Zapadu je djelo poznato pod latiniziranim imenom „Tacuinum Sanitatis“. To je srednjovjekovni priručnik koji govori ponajviše o zdravlju.

DE SANITATE

Hic¹ exponuntur consilia, quae sanitatem meliorem facere possunt: prima est cura sanitatis² regulatio³ aeris⁴. Secunda, rectus usus⁵ cibi potusque; tertia, motus et quietis. Quarta est prohibitio⁶ corporis a longo somno et multis vigiliis. Quinta, bona laxatio⁷ et constrictio⁸ humorum. Sexta, moderatio personae in gaudio, ira, timore et angustis. Remotio ab hac aequalitate aegritudinem efficit.

KOMENTAR:

¹hic ovdje

²sanitatis ovaj genitiv prevedi pomoću prijedloga „za“

³regulatio, -ionis, f. uređivanje

⁴aer, aeris, m. disanje

⁵usus, -us, m. uzimanje

⁶prohibitio, -ionis, f. sprečavanje

⁷laxatio, -ionis, f. ispuštanje

⁸constrictio, -ionis, f. zadržavanje

PRIJEVOD:

	max 15
--	---------------

Prijevod napiši na predvidjene crte, čitko i pisanim slovima!

[illegible]

II. GRAMATIKA

1. Pronađi u tekstu antonime ovih riječi (riječi suprotnog značenja) i upiši ih u nominativu singulara.

a) **laxatio** _____

b) **motus** _____

c) **vigiliae** _____

	max 3
--	-------

2. Nastavi niz:

sexta, _____, _____, **nona**, _____.

	max 1
--	-------

3. Rednom broju pridruži odgovarajući glavni broj u nominativu singulara muškog roda:

a) **primus** _____

b) **tertius** _____

	max 2
--	-------

4. Promijeni broj sintagmama iz teksta.

a) **consilia exponuntur** _____

b) **ab hac aequalitate** _____

c) **aegritudinem efficiet** _____

d) **rectus usus** _____

	max 4
--	-------

5. Sintagma **meliozem sanitatem** u pozitivu glasi (zaokruži slovo ispred odgovora)

a) **bonam sanitatem**

b) **malam sanitatem**

c) **parvam sanitatem**

	max 1
--	-------

6. Dopuni tablicu traženim oblicima istoga glagola ne mijenjajući lice i broj:

indikativ	konjunktiv
est	
exponuntur	

	max 2
--	--------------

7. Stavi na pravo mjesto u tablicu glagol **efficiet** i dopuni tablicu traženim oblicima istoga glagola ne mijenjajući lice i broj:

indikativ prezenta aktivnog	indikativ imperfekta aktivnog	futur 1. aktivni

	max 3
--	--------------

8. Particip prezenta aktivnog glagola **efficio**, 3. u u nominativu singulara glasi:

- a) **efficient**
- b) **efficiens**
- c) **efficiunt**

	max 1
--	--------------

	max 17
--	---------------

III. STRUČNI VOKABULAR I CIVILIZACIJA

1. Dopuni:

- a) **dentes** _____ sjekutići
- b) **dentes canini** _____
- c) **dentes** _____ kutnjaci
- d) **dentes serotini** _____

	max 4
--	--------------

2. Izbaci uljeza:

a) **bracchium, cubitum, femur, antebracchium**

b) **cranium, pes, crus, genu**

c) **vesica, costa, iecur, lien**

	max 3
--	--------------

3. Prema sufiksnoj tvorbi pridjeva izvedi pridjeve od imenica.

imenica	pridjev	značenje pridjeva
caput		glavat
urina		mokraćni
palatum		nepčan
somnus		uspavljajući

	max 4
--	--------------

4. Koja od sljedećih kratica u recepturi znači „promiješaj“?:

a) **M.**

b) **Min.**

c) **Mit.**

	max 1
--	--------------

5. Poredaj po redu prste ruke od palca do malog prsta (napiši redni broj od 1. do 5. na crtu uz naziv prsta):

a) **index**

b) **digitus minimus**

c) **digitus anularis**

d) **pollex**

e) **digitus medius**

	max 1
--	--------------

6. Imenicama pridruži imenicu u G na latinskom jeziku koja ih objedinjava:

radix, dorsum, apex, alae

corona, radix, collum, apex radice

	max 2
--	--------------

7. **Pollex** se odnosi na **manus** jednako kao **hallux** na _____ .

	max 1
--	--------------

8. Koja od ovih izreka se povezuje s Hipokratom?

- a) **Primum non nocere.**
- b) **Quod nocet, saepe docet.**
- c) **Omne nimium nocet.**

	max 1
--	--------------

9. Koja od sljedećih poslovice znači „nikada“?

- a) **Ex abrupto.**
- b) **Ad kalendas Graecas.**
- c) **Nihil obstat.**

	max 1
--	--------------

	max 18
--	---------------

RJEŠENJA

I. PRIJEVOD

Hic exponuntur consilia	Ovdje se izlažu / izloženi su savjeti	1
quae possunt facere	koji mogu učiniti / činiti	1
sanitatem meliorem.	zdravlje boljim. (poboljšati zdravlje)	1
Prima est cura sanitatis	Prva je briga za zdravlje	1
regulatio aeris.	uređivanje disanja.	1
Secunda, rectus usus cibi potusque;	Druga, pravilno uzimanje hrane i pića;	1
tertia, motus et quietis.	treća, kretanja i počinaka / odmora.	1
Quarta est prohibitio corporis	Četvrta je sprečavanje tijela	1
a longo somno et multis vigiliis.	od dugog sna i puno bdijenja.	1
Quinta, bona laxatio	Peta, dobra eliminacija / ispuštanje	1
et constrictio humorum.	i zadržavanje tekućina.	1
Sexta, moderatio personae	Šesta, umjerenost osobe	1
in gaudio, ira, timore et angustiis.	u radosti, srdžbi, strahu i tjeskobi.	1
Remotio ab hac aequalitate	Odmicanje od ove ravnoteže	1
aegritudinem efficiet.	stvorit će / napraviti će / prouzročiti će bolest.	1

Prijevod: 15

II. GRAMATIKA

1. constrictio, quies, somnus	3
2. septima, octava, decima	1
3. unus, tres	2
4. consilium exponitur, ab his aequalitatibus, aegritudines efficient, recti usus	4
5. a) bonus	1
6. sit, exponantur	2
7. efficit, efficiebat, efficiet	3
8. b) efficiens	1

Gramatika 17

III. STRUČNI VOKABULAR I CIVILIZACIJA

1. a) incisivi b) očnjaci c) molares d) umnjaci	4
2. a) femur b) cranium c) costa	3
3. capitatus, urinarius, palatinus, somnifer	4
4. a) M.	1
5. 2-5-4-1-3	1
6. a) nasi b) dentis	2
7. pes	1
8. a) Primum non nocere	1
9. b) Ad calendas Graecas.	1

Stručni vokabular i civilizacija: 18

UKUPNO: 50